

# D.V.

## preek over Jakobus 4,13-17

**bijbellezing** Lucas 12,13-31

Bedum, 19 april 2020

ds. Marten de Vries

---

Gemeente van Jezus Christus;  
mijn zussen en broers via Hem;  
beste meekijkers en -luisteraars,

### **God beschikt**

Ik hoor het een van onze broeders nog zeggen. Niet één, twee keer. Het was een refrein in zijn inbreng aan ons gesprek: “Joa, domie. Wie binnen mor dagjesmìnsken.” “Dagjesmìnsken, aans nait.” Het was duidelijk wat hij bedoelde: ‘mensen van de dag’. Elke dag kan de laatste zijn. Je kunt van alles en nog wat van plan zijn. Maar: ‘de mens wikt, God beschikt.’ Ontleend aan Spreuken 16: “Een mens stippelt zijn weg uit, de HEER bepaalt de richting die hij gaat.”<sup>1</sup> Lijkt op hoofdstuk 19: “Een mens maakt allerlei plannen, wat wordt uitgevoerd, is het plan van de HEER.”<sup>2</sup>

### **zo mooi gepland**

Er is van alles en nog wat, dat niet doorgaat, uitgesteld moet worden of op een andere manier uitgevoerd. Je kunt niet naar school, je moet thuis werken en je gaat naar de kerk via je laptop. Geen catechisaties, geen vergaderingen in de kerk, de pastoraal medewerkers worden nog even niet afgewisseld; en over vrouwen in de kerkenraad hebben we het later nog wel es. Een concert, een reünie, mijn reis naar Albanië. De doop van je kind, je trouwdag misschien. We hadden het zo mooi gepland in onze agenda’s. Waren goed verzekerd, alle risico’s mooi afgedekt. En wat blijkt?

### **besmet met het virus**

Net als de christenen die een brief kregen van Jakobus, blijken wij behoorlijk gesecculariseerd. Verwereldlijkt. (Eerder heeft hij het over ‘vriendschap met de wereld’.)<sup>3</sup> Besmet met het virus van onbescheidenheid, het virus van onafhankelijkheid en het virus van onverantwoordelijkheid. Alsof je méér bent dan een ‘dagjesmens’. Alsof je ‘hulp’ niet is ‘de naam van de HEER die hemel en aarde gemaakt heeft’.<sup>4</sup> Alsof jij bepaalt wat jij wilt.’ Laat vanmorgen Jezus’ broer<sup>5</sup> jouw virusscanner zijn. Wij staan stil bij wat heet ‘het Jacobitisch

---

<sup>1</sup> Spreuken 16,9.

<sup>2</sup> Spreuken 19,21.

<sup>3</sup> Jakobus 4,4: ‘κοσμος’ – tweemaal; zie ook 1,27.

<sup>4</sup> Psalm 124,8.

<sup>5</sup> Matteüs 13,55; Galaten 1,19.

voorbehoud': 'als de Heer het wil'. Op z'n Latijn, Engels en Arabisch: 'Deo volente' 'God willing', 'insjallah'.

D.V.,

staat als thema boven deze preek.

In deze bijzondere en onzekere periode krijgen wij een Bijbelse les in

- bescheidenheid
- afhankelijkheid
- verantwoordelijkheid.

## BESCHEIDENHEID

### ***verstrooide zakenlui***

Jakobus' rondzendbrief is in eerste instantie gericht aan 'de twaalf stammen in de diaspora'.<sup>6</sup> Messiasbelijdende<sup>7</sup> Joden die in de 'verstrooiing' leven. Dat wil zeggen: buiten 'het beloofde land'. Sowieso woonden er veel Israëlieten buiten Palestina. Dat bleek bijvoorbeeld op Pinksteren.<sup>8</sup> Maar door de vervolging, losgebarsten na de steniging van Stefanus, kwam een hele vluchtelingenstroom op gang. (Door God gebruikt om het evangelie verder te verspreiden!)<sup>9</sup> In onze verzen richt Jakobus zich tot een bepaalde categorie christenen, namelijk zakenlui. En dan niet de kleine marskramers maar de ondernemers die voor de internationale handel zakenreizen maken. Christelijke händelaars die evenwel ónchristelijk händelen.

### ***ja zeg, kom nou!***

Globalisering is dus niet iets van gisteren, het was er al in het jaar nul. En ook in dit opzicht is er in tweeduizend jaar niets veranderd: in tijden van hoogconjunctuur worden succesvolle handelaren zomaar bevangen door een pandemie van arrogantie. En mede door al hun buitenlandse contacten zijn de broeders die Jakobus op het oog heeft kennelijk ook daardoor aangestoken. "Dan iets voor u," schrijft Jakobus; eerst tot deze zakenmannen; straks op dezelfde manier tot grootgrondbezitters.<sup>10</sup> Eigenlijk klinkt het ironischer. Een beetje dreigend. "Welaan dan, gij" lazen we eerst. Klinkt zo iets als: 'Ja zeg, kom nou, jullie!'<sup>11</sup> 'Toe eventjes!'

### ***mark my words!***

Opscheppers, bluffers. 'Dikke snakken' op zien Grunnings. "Vandaag of morgen" ('vandaag én morgen', staat er eigenlijk) gaan wij naar die en die stad. Daar blijven we een jaar, we zullen er handeldrijven en winst maken." Dit en dat en zus en zo. Waarvan ken ik dat? 'We make America great again!' 'Mark my words: met Pasen hebben we corona verslagen!' Maar 't is niet alleen lawaai aan de overkant. "Nu even balen, corona overwinnen en volgend jaar knallen met het songfestival" kopte het Algemeen Dagblad vorige maand.<sup>12</sup> Onbescheiden grootspraak, ongepaste zelfverzekerdheid. Zelfs nú doen alsof jij alles onder controle hebt.

---

<sup>6</sup> Jakobus 1,1.

<sup>7</sup> Jakobus 2,1.

<sup>8</sup> Handelingen 2,5-13

<sup>9</sup> Handelingen 8,1-4; 11,19.

<sup>10</sup> Jakobus 5,1-6.

<sup>11</sup> 'Аге vūv...'

<sup>12</sup> 18 maart 2020.

### ***dan neem ik kinderen...***

Vergelijk de koopman van Jakobus es met de landbouwer uit Lucas 12. Behalve het beroep is er weinig verschil. Nou ja, de boer ís al rijk als hij zijn uitbreidingsplannen bedenkt; de koopman plánt zijn winsten nog. Maar allebei praten ze van 'ik zal dit en dat'. Denken ze in termen van economische groei. Het zijn niet alleen kinderen die pochen: 'Als ik groot ben, ga ik...', 'word ik...'. 'Ik ga die en die opleiding doen, dan een stage in het buitenland, dan...'. 'Eerst ga ik samenwonen, dan trouwen, dan neem ik kinderen.' 'Als ik straks m'n AOW krijg, dan...'

### ***een afgedragen jas***

In alle bescheidenheid: je weet niet wat er morgen gebeurt. Staat ook zo in het Spreukenboek.<sup>13</sup> Je weet niet eens of je dan nog leeft. Je bent uiteindelijk niet meer dan 'damp', zegt Jakobus; met een knipoog naar Psalm 39.<sup>14</sup> Straks kunnen we beluisteren: "Een zomermiddag; één keer ademen en ik ben weg." "Alles is zo voorbij: één ademhaling en ik ben stuk. Een afgedragen jas." In hoofdstuk 1 haalt Jakobus al Jesaja 40 aan: "De mens is als gras, hij bloeit als een veldbloem. Het gras verdort en de bloem verwelkt wanneer de adem van de HEER erover blaast."<sup>15</sup>

### ***één kwetsbare groep***

Dagjesmensen. Vanaf het moment dat ik in Bedum begon zijn tweeënvijftig gemeenteleden begraven. De meesten bejaard maar niemand zou de volgorde bedacht hebben. Het komt voor: een jonger persoon voelt zich niet goed, krijgt te horen dat ie kanker heeft en vóór de zomervakantie istie der niet meer. Niet iedereen krijgt een lang ziekbed. Ik weet zelf, van het ene op het andere moment kun je een hartinfarct krijgen. En nu die corona. Het kán snel gaan. Niet sómmige maar álle mensen: één kwetsbare groep! Als een winters wolkje uit je mond. Mist die verschíjnt en met de zon verdwijnt.<sup>16</sup>

### ***'in voorspoed dankbaar'***

**Hoe luidt de les?** Wees bescheiden. Onthoud: vanaf Adam en Eva zijn leven en gezondheid niet vanzelfsprekend. Laat staan dat je er recht op hebt. In een werelddeel en tijd waar alles té goed gaat, kun je een perfect leven waarin je alles naar je hand kunt zetten als norm gaan zien. En als God daaraan niet voldoet, mag je boos op Hem zijn. Dank elke dag voor wat je krijgt. Wees 'in voorspoed dankbaar'. Om 'in tegenspoed geduldig' te kunnen zijn.<sup>17</sup> Verzamel geen schatten voor jezelf', zoals die boer uit Jezus' beeldverhaal. Zorg dat je rijk bent 'bij God'.

## **AFHANKELIJKHEID**

### ***onder één voorwaarde***

De (Herziene) Statenvertaling leest vers 15 zo: "Als de Heere wil én wij leven, dan zullen wij dit of dat doen." Alsof Jakobus die zakenlui met hun stellingen twee condities voorhoudt. Één: 'Als de Heere wil'; twee: 'en wij leven' – dán kun je iets doen. Uiteraard kun je niks doen

<sup>13</sup> Zie Spreuken 27,1.

<sup>14</sup> Psalm 39,6.7.12.

<sup>15</sup> Jesaja 40,6.7 in Jakobus 1,11. Vergelijk Psalm 103,15.16; I Petrus 1,24.

<sup>16</sup> "φαινομένηται καὶ ἀφανιζομένη."

<sup>17</sup> Naar Heidelbergse Catechismus Zondag 10,28.

als je niet lééft. Maar je hebt ook geen léven als Gód dat niet wíl.<sup>18</sup> Alles onder één voorwaarde. “God zelf schenkt aan iedereen leven en adem en al het andere” houdt Paulus de Atheners voor.<sup>19</sup> Nog vannacht kan ‘je leven van je worden teruggevorderd’, zegt God tegen de akkerman.

### ***geen disclaimer***

Jakobus 4,15 is niet de meest onbekende Bijbeltekst. We gebruiken de zinsnede ‘Als de Heer het wil’ geregeld bij de aankondiging van iets officieels. Eventueel in het Latijn: ‘Deo volente’; of slechts afgekort: ‘D.v.’ Een voorgenomen huwelijk bijvoorbeeld: “Wij gaan trouwen op Deo volente 26 juni”. Of als het om een kerkelijke vergadering gaat: “De Raad van Oudsten komt D.v. bijeen maandagavond om kwart voor acht.” Paulus zegt het in z’n brieven nogal eens.<sup>20</sup> Heel mooi, als het maar geen inhoudsloze disclaimer wordt. Het is beter dat je het bedént; ook wanneer je het over je opleiding of vakantie hebt.

### ***indien Váder wil...***

Je zou ervan ophoren als Astrid Kersseboom zou zeggen: “Premier Rutte zal, indien de Heere wil,<sup>21</sup> vanavond om zeven uur een persconferentie geven.” Het zou ook wat vermoeiend zijn, bij alles. Toch hoor je het in de Arabische wereld om de haverklap; ook van christenen: ‘Insjallah’ – ‘Als God het wil’. Intussen klinkt het uit islamitische mond anders. Fatalistisch. Zo van: God is nou eenmaal soeverein, de baas. Je moet je neerleggen bij wat Hij eenmaal beslist. Alsof van God niet meer te zeggen valt dan dat Hij Almachtig is: niemand minder dan ‘de eeuwige Vader van onze Here Jezus Christus!’<sup>22</sup>

### ***Hij doet er alles aan***

Mijn broer en zus, ontwikkel in deze bijzondere tijd geen verkeerde gedachten over Vader. Hij schopt niet onze plannen in de war maar corrigeert onbescheidenheid, streven naar onafhankelijkheid. In het post-zondeval-tijdperk doet God doet er letterlijk alles aan om te herstellen wat wij mensen zelf over ons heen hebben gehaald. “Hij had deze wereld zo lief dat Hij zijn enige Zóón eraan gegeven heeft.”<sup>23</sup> En als er één garantie is dat God ‘het kwade goed maakt’<sup>24</sup> dan is dat toch Jezus! We hebben immers Goéde Vrijdag gevierd? God turnde de grootste zonde ever<sup>25</sup> om tot perfect vaccin voor de mensheid.

### ***trots op Jezus***

**Hoe luidt de les?** Niet dat je überhaupt geen ‘hoge toon’ mag ‘aanslaan’. Dat je niet ‘trots’ mag zijn – uitdrukkingen uit Jakobus 4,16. Wees trots op Jézus. Geef hoog op van Hém. Híj werd árm om óns rijk te maken.<sup>26</sup> “Hij droeg onze ziekten.”<sup>27</sup> “Gaf zijn leven prijs aan de dood.”<sup>28</sup> Door te sterven voor onze zonden haalde Hij voor ons ‘de engel’ eruit.<sup>29</sup> Gods liefde

<sup>18</sup> Byzantijnse tekst: “Ἐάν ὁ κύριος θελήσῃ, καὶ ζήσωμεν, καὶ ποιήσωμεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο.”

<sup>19</sup> Handelingen 17,25.

<sup>20</sup> Handelingen 18,21; Romeinen 1,10; I Korintiërs 4,19; 16,7; Filippenzen 2,19.24; zie ook Hebreeën 6,3.

<sup>21</sup> Naar Statenvertaling.

<sup>22</sup> Heidelbergse Catechismus Zondag 9.26.

<sup>23</sup> Johannes 3,16.

<sup>24</sup> Gereformeerd Kerkboek psalm 121:4; vergelijk Romeinen 8,28.

<sup>25</sup> Handelingen 2,23.

<sup>26</sup> II Korintiërs 8,9.

<sup>27</sup> Jesaja 53,4.

<sup>28</sup> Jesaja 53,12.

<sup>29</sup> I Korintiërs 15,55.56.

raak je niet kwijt.<sup>30</sup> Jezus is je levensverzekering, al verlies je morgen je baan; zelfs dit leven. Vóórzorg is prima. Maar vergeet nooit: Góð zórgt. Als Hij al zuinig is op vogels en bloemen...

## VERANTWOORDELIJKHEID

### *me, myself and I*

Vers 17 lijkt er wat bij te hangen: “Als iemand weet hoe het hoort maar er niet naar handelt, dan zondigt hij.” Jakobus knoopt kennelijk een algemene uitspraak aan de voorgaande verzen vast.<sup>31</sup> ‘Goed doen’, dat geldt dan niet alleen mensen die voor hun werk reizen, maar iedereen. Je doet het in elk geval níét goed als je geen rekening houdt met God. Of als je een egoïst bent, zoals die man uit Lucas, die geld bezat maar er ook door bezeten was. In een kort stukje tekst zegt hij maar liefst tienmaal ‘ik’, ‘mijn’, ‘mezelf’ of ‘je’ tegen zichzelf.

### *Micha Campagne*

Koning, keizer, admiraal, plannen maken we allemaal. In overleg met collega Marius heb ik onlangs bepaald wanneer ik tot 14 november 2021 preek. Een strategie uitzetten, zelfs meerjarenplannen zijn soms bewijs van je verantwoordelijkheid nemen. Prediker 11: “Bewaar je brood in zeven delen, zelfs in acht, want je weet niet welke ramp de aarde treffen zal.”<sup>32</sup> Gods wil in de zin van wat Hij laat gebeúren is onbekend. Maar – Micha 6: “Er is jou, mens, gezegd wat goed is, je weet wat de HEER van je wíl: recht doen, trouw betrachten en nederig de weg te gaan van je God.”<sup>33</sup>

### *my greatest concern*

“Ken God in al uw wegen,” Spreuken 3.<sup>34</sup> Betrek God in je plannen. Ach nee, dat is eigenlijk te mager. Laat je, bij al je voornemens, leíden door God. Het gaat niet om jóúw plan; waaraan Góð hopelijk z’n medewerking verleent. Maar om Góðs plan met jou;<sup>35</sup> waarbinnen jíj je verantwoordelijkheid neemt. In de 19<sup>e</sup> eeuw had je in Amerika president Abraham Lincoln, bekend van de afschaffing van de slavernij. Maar ook van deze prachtige quote: “My concern is not whether God is on our side; my greatest concern is to be on God's side, for God is always right.”<sup>36</sup>

### *zijn voorbeeld roept*

**Hoe luidt de les?** Je weet niet hoelang het duurt voor het kabinet de getroffen maatregelen versoepelt of opheft. “Je weet niet eens hoe je leven er morgen uitziet.” Gods ‘wil des beslúfts’ is – op de afloop na – onbekend. “Gods wil des bevéls” ken je: we stonden ook vanmorgen stil bij zijn goede geboden. Heb geen grote mond tegen God. Heb respect voor wie boven je staan. Denk niet alleen aan jezelf; niet minder aan je naaste. Bid voor voor wie deze tijd extra zwaar is. Wees helemaal volgeling van Jezus Christus. “Zijn voorbeeld roept om te dienen iedere dag.”<sup>37</sup>

Amen

<sup>30</sup> Romeinen 8,38.39.

<sup>31</sup> “Εἰδóτι οὖν καλόν ποιεῖν...”

<sup>32</sup> Prediker 11,2.

<sup>33</sup> Micha 6,8.

<sup>34</sup> Spreuken 3,6 – NBG-’51

<sup>35</sup> Vergelijk Jeremia 29,11.

<sup>36</sup> “Het is niet mijn zorg of God wel aan onze kant staat. Mijn grootste zorg is of ik aan Gods kant sta. Want dan zit ik goed!”

<sup>37</sup> Opwekking 268.

# TIEN (corona-GEBODEN

God wil zijn kinderen bevrijden.

*No longer slaves. I am a child of God.*

Hij zegt:

## **1 Vertrouw alleen op Mij.**

*Wees dankbaar voor het RIVM en de gezondheidszorg.*

*We hopen op herstel van de economie.*

*Maar tenslotte ben Ik het die voor je zorg.*

*En geloof Me: Jezus Christus is sterker dan COVID-19.*

*Vorige week vierden jullie nog dat Hij de dood heeft overwonnen.*

## **2 Maak niet je eigen beeld van Mij.**

*Wil je weten wie Ik ben? Kijk dan naar Jezus.*

*Ik ben geen wrede dictator maar je liefhebbende Vader!*

*Ik sta niet met lege handen maar weet ook met Corona raad.*

## **3 Gebruik vrijmoedig mijn naam; maar doe het eerbiedig.**

*Zeg ook in deze bijzondere tijd geen verkeerde dingen over Mij.*

*Wees mijn martyres: mijn getuigen.*

*Zodat door jullie martyria ook andere mensen Mij kunnen leren kennen en vertrouwen.*

## **4 Neem de tijd voor mijn Woord, voor het evangelie.**

*Misschien leer je de mogelijkheid die we altijd hadden om naar de kerk te gaan nu extra waarden?*

*Vraag Mij maar of, te midden van alle onrust, de gedwongen rust je ten goede komen mag.*

**5 Respecteer wie boven je staat.**

*Mark Rutte en de anderen regeren namens Mij.*

*Doe niet mee met gemopper op hen maar bid voor hen.*

*Maak het je ouders in deze tijd niet te lastig.*

*Heb begrip voor je kinderen nu ze niet naar school kunnen.*

**6 Heb het leven lief.**

*Wees voorzichtig, houd afstand.*

*Denk niet alleen aan je eigen gezondheid maar ook aan die van een ander.*

**7 Wees goed voor je man of vrouw.**

*Misschien komt je huwelijk in deze tijd wel extra onder spanning te staan.*

*Bid dat je juist nader tot elkaar komt.*

**8 Ga goed om met geld en goed.**

*Hamsteren hoort niet.*

*Wees niet boos als je inkomen verliest.*

*Als je een ander kunt helpen, doe dat dan.*

*Gelukkig vormen jullie één gezin.*

**9 Spreek de waarheid en wees zuinig op andermans goede naam.**

*Weet wat je zegt, ook als een ander uit beeld is.*

*Eer is teer.*

**10 Wees blij met wie je bent en wat je hebt.**

*Wie Jezus heeft, die heeft genoeg.*